

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 21 lutego 2014 r.

DOLiS/DEC-169/14/14168,14171

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 267), art. 12 pkt 2, art. 22 w związku z art. 18 ust. 1 pkt 2 i art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po rozpoznaniu wniosku Pani B.K., o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 1 marca 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-252/13/13168,13170), umarzającą postępowanie w sprawie przetwarzania jej danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej,

- 1) uchylam zaskarżoną decyzję administracyjną z dnia 1 marca 2013 r. (znak: DOLiS/DEC-252/13/13168,13170) w całości,**
- 2) nakazuję Proboszczowi Parafii Rzymskokatolickiej, przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Pani B. K., polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Pani B. K. zawartym w jej „Oświadczeniu woli” z dnia [...] października 2012 r.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani B. K., (dalej zwanej również Skarżącą) na przetwarzanie jej danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej.

Skarżąca zarzuciła Proboszczowi Parafii, iż mimo złożenia przez nią oświadczenia o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego nie została o tym fakcie zamieszczona stosowna adnotacja w księdze chrztu, w związku z czym wniosła do Generalnego Inspektora o, cyt.: „wydanie

merytorycznej decyzji administracyjnej zobowiązującej Księdza P.P., Proboszcza Parafii rzymskokatolickiej (...) do sprostowania moich nieaktualnych danych osobowych na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie danych osobowych – na podstawie jej art. 12 pkt 2”.

Na podstawie materiału dowodowego zebranego w toku postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor ustalił następujący stan faktyczny.

- 1) Skarżąca w dniu [...] października 2012 r. skierowała do Proboszcza Parafii pismo, w którym wskazała, cyt.: „Na podstawie art. 60 Kodeksu cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. 2005 nr 231 poz. 1965), z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego, tj. wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm Kościoła Katolickiego) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o jej art. 2 punkt 5 nie zamierzam tej decyzji uzasadniać poza tym, że nie chcę do niego należeć. Ponadto nie wyrażam zgody na przekazywanie informacji o tej decyzji osobom trzecim. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych, o ich uaktualnienie w Księdze Chrzta (nr aktu [...]), poprzez naniesienie adnotacji o treści *»Dnia [...] -10-2012 r. formalnym aktem wystąpiła z Kościoła katolickiego«* oraz o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższym sprostowaniem.”
- 2) W odpowiedzi na powyższe pismo, Proboszcz Parafii pisemnie poinformował Skarżącą, że, cyt.: „(...) muszę stwierdzić, iż prawo mojego Kościoła nie przewiduje korespondencyjnej formy złożenia podobnego oświadczenia. Można to uczynić wobec Proboszcza miejsca, gdzie Pani aktualnie zamieszkuje, ale konieczne jest poświadczenie dwóch pełnoletnich świadków”.
- 3) W toku prowadzonego postępowania do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęły wyjaśnienia Proboszcza Parafii, będącego proboszczem miejsca chrztu Skarżącej, w których podniósł on, iż, cyt.: „Pani B.K., figuruje w księdze chrzcielnej pod nr [...] (...) Osoba ta zwróciła się pisemnie, z oświadczeniem woli o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego. Jednakże biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy Kościoła Katolickiego nie podjęto żadnych działań, zatem owa Pani nie »utraciła jeszcze statusu członka kościoła lub innego związku wyznaniowego« Bowiem dokument Episkopatu Polski z dn. 29.09.2008 r.: *Zasady postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła oraz Statuty Synodu [...]* zauważają wprost, że przesłanie pisma informującego o wystąpieniu z Kościoła jest niewystarczające, ponieważ nie gwarantuje jego autentyczności. (...) Ja zaś nie jestem proboszczem Pani B. K., zamieszkuje bowiem Ona w G. A także forma korespondencyjna złożenia aktu tego typu nie jest w Archidiecezji [...] akceptowana”.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w przedmiotowej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w dniu 1 marca 2013 r. wydał decyzję administracyjną umarzającą postępowanie (znak: DOLiS/DEC-252/13/13168,13170).

W ustawowym terminie Skarżąca złożyła pismo stanowiące wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej ww. decyzją. Zaskarżonej decyzji Skarżąca zarzuciła, iż, cyt.: „Generalny Inspektor umorzył moją skargę na Parafię rzymskokatolicką w P. powołując się na art. 43 ust. 2 Ustawy o ochronie danych osobowych. Tym samym uznał mnie za »osobę należącą« do Kościoła Katolickiego, ignorując całkowicie moje wystąpienie z niego i sam przedmiot skargi”.

Po powtórny raz rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Niniejsze rozważania rozpocząć należy od wskazania, iż Generalny Inspektor podejmując zaskarżone rozstrzygnięcie oparł się o założenie, iż w związku z treścią przepisu art. 43 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, w niniejszej sprawie nie może prowadzić postępowania wyjaśniającego ukierunkowanego na wydanie merytorycznej decyzji administracyjnej. Wskazany przepis prawa stanowi bowiem, że w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy, z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego. Jak natomiast wynikało z ustaleń postępowania administracyjnego, Skarżąca uważana była przez Proboszcza Parafii za osobę należącą do zbiorowości członków tego związku wyznaniowego, z uwagi na niezastosowanie się do wewnętrznych przepisów prawa kościelnego, regulujących kwestię wystąpienia z Kościoła Katolickiego.

Tymczasem, jak wynika z analizy orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego (wyrok z dnia 27 marca 2013 r. – sygn. akt I OSK 932/12) cyt.: „[w] art. 43 ust. 1 pkt 3 jest mowa o danych dotyczących osób należących do kościoła. Tak zdefiniowany zbiór nie zawiera danych dotyczących osób nienależących do kościoła. Dane osób nienależących do kościoła tworzą zbiór odrębny, nawet jeśli dane są przetwarzane na potrzeby kościoła i jeśli są zgromadzone na materialnych nośnikach danych zawierających zarówno dane osób należących, jak i osób nienależących do kościoła. Okolicznością przesądzającą o zakwalifikowaniu danych do jednego ze zbiorów jest rzeczywista przynależność lub brak przynależności osoby, o której dane chodzi, do kościoła (por. Janusz Barta, Paweł Fajgielski, Ryszard Markiewicz „Ochrona danych osobowych. Komentarz”, LEX 2011, teza 6 do art. 43). Ustalenie tej przynależności nie może być oderwane od chwili rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie ochrony danych osobowych. GODO ma bowiem, tak jak każdy organ administracji publicznej załatwiający sprawę w formie przewidzianej w art. 104 § 1 K.p.a. w związku z art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych, obowiązek wydania decyzji w oparciu o stan faktyczny i prawny z daty

orzekania. Przepisy art. 32 ust. 1 pkt 6 oraz art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych nie wprowadzają odmiennej regulacji w tym zakresie. (...) Przepisom materialnym odpowiadają pełne bądź ograniczone kompetencje GIODO, przy czym zakres uprawnień, w zależności od osób, których dane dotyczą, został określony w art. 43 ust. 2. Wobec przetwarzania danych wrażliwych z art. 27 ust. 1 ustawy, zgodnie z art. 43 ust. 2 w związku z art. 43 ust. 1 pkt 3, GIODO zachowuje pełne kompetencje, w tym także wskazane w art. 12 pkt 2. Wobec danych dotyczących wyłącznie członków kościoła, przetwarzanych w warunkach określonych w art. 27 ust. 2 pkt 4, GIODO nie przysługują uprawnienia wymienione w art. 43 ust. 2 ustawy”.

Przywołać w tym miejscu także należy argumentację Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażoną w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (sygn. akt I OSK 129/13), w którym Sąd, w analogicznej sprawie, odnosząc się do autonomicznej działalności Kościoła Katolickiego podniósł, iż, cyt.: „[w]skazana autonomia nie oznacza jednakże braku jakiegokolwiek podporządkowania kościoła lub związku wyznaniowego przepisom powszechnie obowiązującego prawa np. o ochronie danych osobowych. Inaczej mówiąc, w tych kwestiach, które nie zostały mocą aktów prawnych przekazane kościołom lub związkom wyznaniowym do ich wyłącznego decydowania, zastosowanie znajdują przepisy prawa powszechnie obowiązującego, o ile oczywiście regulują konkretne zagadnienie. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż nie jest rolą sądów administracyjnych ani tym bardziej organów administracyjnych ocenianie wewnętrznych regulacji danego kościoła lub związku wyznaniowego w zakresie np. skuteczności i wymagań ustanowionego – tymi wewnętrznymi przepisami – aktu apostazji. Jak wyżej wskazano, zarówno kwestie związane z wstąpieniem jak i wystąpieniem z danego kościoła lub związku wyznaniowego są ich sprawą wewnętrzną, o ile nie dotyczą uprawnień lub obowiązków danego podmiotu o charakterze zewnętrznym, gwarantowanych przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Z uwagi na to, że sprawa niniejsza dotyczy ochrony danych osobowych oraz wolności sumienia i wyznania, mamy w niej do czynienia z podstawowymi prawami obywatela, ulokowanymi w sferze prawa powszechnego. W konsekwencji sprawa ta musi zostać oceniona na gruncie przepisów powszechnie obowiązujących, tj. Konstytucji RP i ustaw. (...) ocena skuteczności oświadczenia skarżącego o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego w kontekście prawa powszechnego była obowiązkiem organu (...)”. Analogiczne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 18 października 2013 r. (I OSK 1487/12), 24 października 2013 r. (I OSK 1828/12) i z 24 października 2013 r. (I OSK 1372/12).

Dokonując zatem ponownej analizy sprawy przytoczyć należy przepisy prawa powszechnie obowiązującego, znajdujące zastosowanie w niniejszej sprawie. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr. 78, poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności

każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5).

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 ze zm.) w przepisie art. 2 stanowi natomiast, iż Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Ustawa niniejsza określa zasady stosunku Państwa do Kościoła, w tym jego sytuację prawną i majątkową (art. 3 ust 1). W sprawach odnoszących się do Kościoła, nie uregulowanych niniejszą ustawą, stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy prawa, o ile nie są sprzeczne z wynikającymi z niej zasadami (art. 3 ust. 2).

Powtórna analiza ww. przepisów prawa, jak i orzecznictwa sądów administracyjnych prowadzi więc do wniosku, że decydującym dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy aktualnie Skarżąca jest członkiem Kościoła Katolickiego. Faktyczne pozostawanie przez Skarżącą członkiem Kościoła Katolickiego spowoduje, iż kompetencja do wydania przez Generalnego Inspektora merytorycznej decyzji w sprawie zostaje wyłączona mocą przepisu art. 43 ust. 2 ustawy, zaś pozostawanie przez Skarżącą poza wspólnotą tego Kościoła przesądzi o możliwości korzystania przez organ z ww. kompetencji.

Bezspornym w sprawie jest, iż Skarżąca zwróciła się do Proboszcza Parafii o uaktualnienie danych osobowych w zakresie informacji o jej przynależności do Kościoła Katolickiego, wskazując jednocześnie, iż z tego kościoła występuje. W odpowiedzi na ww. wystąpienie Proboszcz Parafii poinformował zaś Skarżącą o koniecznych do spełnienia warunkach wynikających z przepisów wewnętrznych Kościoła Katolickiego regulujących kwestię apostazji, od których zastosowania uzależnił dokonanie wnioskowanej przez Skarżącą adnotacji. W ocenie Proboszcza Parafii, Skarżąca – z uwagi na niezastosowanie się do ww. procedury – pozostaje nadal członkiem Kościoła Katolickiego. Odnosząc jednak powyższe stanowisko Proboszcza Parafii do zapatrywań wyrażonych w tym przedmiocie w analogicznych sprawach przez Naczelny Sąd Administracyjny, podkreślić należy, iż kwestia skuteczności wystąpienia przez zainteresowaną osobę z Kościoła Katolickiego nie może być rozpatrywana na gruncie regulacji wewnętrznych tego związku wyznaniowego. Skarżąca złożyła Proboszczowi Parafii, tj. administratorowi swoich danych osobowych, oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego wraz z wnioskiem o uaktualnienie w tym zakresie danych osobowych w księdze chrztów. Uznać zatem należy, iż Skarżąca wyraziła dostatecznie jasno swoją wolę co do dalszej przynależności do tego związku wyznaniowego. Wolność w zakresie przynależności do związku wyznaniowego, zagwarantowana przepisami Konstytucji oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jedn. Dz. U. z 2005. poz. 1965 z późn. zm.) nie może zostać ograniczona przepisami wewnętrznymi związku wyznaniowego. Jak bowiem wynika

z przepisu art. 2 pkt 2a rzeczonego aktu prawnego, korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności należeć lub nie należeć do kościołów i innych związków wyznaniowych.

Przepis art. 35 ust. 1 ustawy stanowi, iż w razie wykazania przez osobę, której dane osobowe dotyczą, że są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem ustawy albo są zbędne do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, administrator danych jest obowiązany, bez zbędnej zwłoki, do uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania danych, czasowego lub stałego wstrzymania przetwarzania kwestionowanych danych lub ich usunięcia ze zbioru, chyba że dotyczy to danych osobowych, w odniesieniu do których tryb ich uzupełnienia, uaktualnienia lub sprostowania określają odrębne ustawy.

Wobec powyższego koniecznym było uchylenie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zaskarżonej decyzji z dnia 1 marca 2013 r. (DOLiS/DEC-252/13/13168,13170) i skierowanie do Proboszcza Parafii nakazu sformułowanego w sentencji niniejszej decyzji.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak na wstępie.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, w związku z art. 13 § 2 oraz art. 53 § 1 i 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).